

Újrafelhasználhatóságra utaló jelzések: ezek a „nem hivatalos” nemzetközi jelzések a termék, csomagolás elméleti újrahasznosíthatóságáról adnak tájékoztatást. Azt jelzik, hogy a termékek/csomagolások hulladékai anyagoknál fogva értékes másodnyersanyagok, ami azonban nem jelenti azt, hogy nálunk valóban újrahasznosításra is kerülnek. Ennek ugyanis logikus előfeltétele lenne egy országos szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiépítése, ami Magyarországon sajnos még nem lelhető fel. A terméket gyártó, forgalmazó cégeket azonban elsősorban nyilván nem ez, hanem a „zöld” jelzések alkalmazásával elérhető forgalomnövekedés érdekli.

„Körbenyilak” műanyagokhoz: a műanyagtermék/csomagolás alján, a „körbenyilban” gyakran egy szám jelenik meg, alatta kiegészítő betűjelzéssel. Ezek segítik a műanyagfajta beazonosítását, jelentőségük más országokban az újrahasznosítást megelőző gyűjtésnél, válogatásnál van, az ipar számára csak az egynemű műanyag-hulladék értékes.

Bár Magyarországon nem kötelező a műanyagfajta jelölése, ennek ellenére közöljük a számok „megfejtését”, hogy segítsünk felismerni a környezetre, egészségre legnagyobb veszélyt jelenthető műanyagfajta: a PVC-t. Más országokban ha még nem tiltották ki a tudatos fogyasztók ma már messze elkerülik a PVC-ből készült gyermekjátékokat és élelmiszer-csomagolókat.

Szám - Rövidítés - Műanyagfajta

- 01 - PET - Polietilénterftalát
- 02 - PE-HD - Polietilén
- 03 - PVC - Polivinilklorid
- 04 - PE-LD - Polietilén
- 05 - PP - Polipropilén
- 06 - PS - Polisztirol
- 07 - Egyéb műanyag - (PBT, PC stb.)

„Maszek logók”: Az ökomarketing, felcímkézés keresletnövelő hatását, „imázsépítő” nagyszerűségét az ipar és a kereskedelem nálunk is hamar felismerte. A „hivatalos” (semleges) logók mellett cégek, iparágak, egyesületek is gyakran használnak maguk által alapított és adományozott környezeti jelzéseket.

Ezek elterjedését könnyíti, hogy Magyarországon nincs jogszabály, amely tiltaná vagy korlátozná a „maszek zöld logók” alkalmazását, fellépni ellenük pedig csak akkor lehet, ha a címkén megjelenik a „környezetbarát” szó. A jó szándékú indítást nem vitatjuk, de ténykérdés, hogy saját logót kitalálni sokkal egyszerűbb és olcsóbb, mint a hivatalos minősítést megszerezni. Mivel a „maszek jelzések” hitelességét, az adományozás megalapozottságát, rendjét követni lehetetlen, így az a fogyasztók számára megtévesztő lehet. Főleg akkor, ha a cég környezetre való hivatkozása alaptalanul, a fogyasztók növekvő környezeti érzékenységét kihasználva, önszertelenül piaci előnyök szerzése érdekében történik. Különösen ráférne az önmérséklet a zöldre mázolásban jeleskedő csomagolóiparra, gépjármű-

lobbira és a háztartási mosó- és vegyszergyártókra. És még valami. Ha van is némi valós tartalma a reklámnak, talán akkor sem kellene azt a látszatot kelteni, mintha termékük a környezetre semmi veszélyt nem jelentene és a fogyasztó annál környezetvedőbb lenne, minél többet fogyaszt cégük „környezetbarát” termékéből (mintha létezne környezetkímélő mosópor, környezetbarát autó stb.). A „maszek logók” a hivatalosság látszatát kelteve általában körpecsét alakúak (pl. a Caola Rt. által használt jelzés), vagy zöld színűek (lásd: a RÁBA Euro-motorok vagy a „Zöld ecset” festékcsalád logóját). Ezek népszerűsítése nem célunk, inkább egy olyan nem hivatalos német jelzésre hívnánk fel a figyelmet, melyet tapasztalatunk szerint a felnőtt magyar fogyasztók is gyakran félreértelmeznek: a „Der Grüne Punkt”

„Der Grüne Punkt”, a „zöld pont” eredetileg Németországban jelent meg az ottani hulladékbe gyűjtés és hasznosító rendszer (DSD) védjegyeként. A csomagolóanyagban megjelenő jelzés nem öcímke, hiszen csupán arra utal, hogy a gyártó-forgalmazó cég bekapcsolódott a visszagyűjtést működtető hálózatba. (Megvásárolta a logó használatának jogát) és az így jelölt hulladék a szelektív gyűjtőbe dobható. Vagyis a „zöld pont” nem mond el semmit a csomagolóanyag ökológiai tulajdonságairól, a gyártásával, ártalmatlanításával járó környezeti terhelésekről. A „Der Grüne Punkt” ma már több országot, Magyarországot is átfogó nemzetközi hálózatként működik, de a hazai fogyasztó számára semitt nem közvetít. Ami még rosszabb, hogy sajnos nem ösztönöz a csomagolóanyagok mennyiségének csökkentésére, a megelőzésre, de a hulladékok szelektálására sem.

Felhasznált források, ajánlott honlapok:

<http://www.kornyezetbarat-termek.hu/magyartaj.htm>
Kalas György Reflex Környezetvédő Egyesület: <http://www.reflex.gyor.hu/>
<http://europa.eu.int/comm/environment/eco-label/>

A szórólap megjelentetését az Európai Unió támogatta az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával „A lakossági tanácsadás fejlesztése a fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok hatékonyságának növelése érdekében” című projekt keretében.

Kedvezményezett:
Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata.

Adója 1%-át ajánlja fel az ingyenes lakossági tanácsadás támogatására!

Adószám: 18973231-1-19

Köszönjük segítségét!

Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata

Székhely: 8200 Veszprém, Rákóczi u. 3.

Levelezési cím: Miskolc, Kossuth u. 13.

Tel: 46/382-095, Fax: 46/505-077

kothalo@zpok.hu - www.kothalo.hu

Környezetbarát újrapióra nyomva.

Befektetés a jövőbe

Ökocímkek

KEOP-6.1.0/B-2008-0008 - „Lakossági tanácsadás fejlesztése a fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok hatékonyságának növelése érdekében”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

ÚMFT infovonal:
06 40 638 638

nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.hu

A „környezetbarát” minősítés és tanúsítás célja a fogyasztók tájékoztatása a minősített termékek és szolgáltatások ökológiai hatásairól. Az ökocímek alkalmazása nem csupán a fogyasztók környezet iránti felelősségtudatának erősítésére alkalmas, de a minősített termékek keresletének növelésével elősegíti a környezetet kevésbé terhelő termékek és szolgáltatások piacának megerősítését.

Az ökocímek rendszerét azért alakították ki, hogy szabályozott módon vizsgálják és értékelik egy-egy termék vagy szolgáltatás ökológiai jellemzőit - így nyújtva segítséget a fogyasztóknak, a kereskedőknek és a vállalkozásoknak a környezeti szempontból legelfogadhatóbb megoldás kiválasztásához. Az ökocímek minősítési kritériumai olyan komplex tanulmányokon alapulnak, amelyek tudományosan megalapozott információk felhasználásával elemzik az adott termék, szolgáltatás környezetre gyakorolt hatását méghozzá annak teljes életciklusa során a „bölcsőtől a sírig”. Tehát értékelésre kerül minden érintett környezeti elem terhelése, a nyersanyag kitermelésétől kezdve a termék gyártási, szállítási, használati szakaszán át egészen annak hulladékká válásáig.

A logók alkalmazása a felvilágosítás, tudatformálás fontos eszköze. Elterjedésük, ismertségük növeli a fogyasztók környezeti érzékenységét. Különösen igaz ez akkor, ha a jelzés kiegészítéseként az is megjelenik, hogy az adott termék milyen előnyös tulajdonsága miatt nyert „kitüntetést”, az értékelés mely környezeti elemre vagy tulajdonságra vonatkozik. Ezzel a fogyasztóban tudatosulhat a termékek okozta „rejtett” környezetterhelés (például az újrapapír használata nemcsak fa-, de energia- és víztakarékosság is egyben).

Vásárláskor a termékek hátoldalán, csomagolásán tehát különböző „ökocímekkel” találkozhatunk.

A tapasztalat szerint a fogyasztók bizalmat elsősorban a semleges, objektív kritériumokkal bíró és szabályozott, nyílt eljárásban adományozott jelzéseknek szavaznak. Ezért egyre több országban jelenik meg az állami közreműködéssel bevezetett „hivatalos” logó, ahol a termékek szigorú, következetes, de teljesíthető feltételeknek kell megfelelnie.

A környezet védelméről szóló törvény szerint a magyar ökojelzést, a „Cédrust” csak „a hagyományosnál bizonyítottan kedvezőbb környezeti tulajdonságokkal rendelkező termékek és technológiák” viselhetik. A magyar „környezeti jelet” és minősítési eljárást „A környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztető jelzés használatának feltételeiről” szóló 29/1997 (VIII.29)

KTM sz. Rendelet vezette be az ezzel kapcsolatos teendőket a Környezetbarát Termék Közhasznú Társaság (KT Kht.) koordinálja. A rendelet hatálya a gyógyszerek, élelmiszerek kivételével valamennyi termékre és szolgáltatásra, illetőleg technológiára kiterjed. A rendelet szerint környezetbarát minősítést az a termék kaphat, amely az adott igényt kielégítő egyéb termékkel összehasonlítva az azonos, vagy jobb termékminőség mellett a környezeti életútelemezés alapján bizonyított módon megfelel a minősítési feltételeknek. Ezen kritériumokról, valamint a védjegyhasználatának engedélyezéséről a Minősítő Bizottság dönt. A védjegyhasználati jogra nyilvánosan, önkéntesen és folyamatosan, de nem ingyenesen lehet pályázni. A védjegyhasználati jog három éves időtartamra szól. Fontos megjegyezni, hogy a fenti meghatározás alapján „környezetbarát” jelzőt kaphat például egy autó is, ha valamilyen környezeti szempontból jobb, mint kategóriatársai.

A magyar környezetbarát védjegy hivatalosan nem rendelkezik megkülönböztető névvel a „Cédrus” név csupán ráragadt. A rendelet hatálybalépése után a forgalomba kerülő termék tehát akkor reklámozható „környezetbarátként”, „környezetkímélőként” illetve viselheti az erre utaló hivatalos védjegyet, ha a minősítési eljárás alapján erre jogosultá vált és a gyártó a KT Kht-val védjegyhasználati szerződést kötött. Aki a jelzést, jelzőt jogosulatlanul viseli, az bírságot köteles fizetni. Magyarországon eddig körülbelül 53 cég 540 termék kapta meg a jelzés viselésének jogát (amiből 290 polietilén bevásárlótáska...). A „Cédrus” védjegy megszerzése, használati jogdíjának megfizetése a hazai gyártókat ma még sajnos nem kecsegteti jelentős piaci előnyökkel. Ennek oka az elhibázott jogi szabályozás és a „Cédrus” védjeggyel kapcsolatban elmaradt lakossági ismeretterjesztés.

Külföldi hivatalos környezeti jelzések:

A német „**kék angyal**” a legrégebbi és legismertebb külföldi környezeti jel. A „kék angyalt” 1977-ben vezették be, azóta a betétes italcsomagolástól a fogkeféig mintegy 85 termékcsoport több mint tízezer terméke kapta meg, szigorú minősítési eljárás után.

Eredetileg miként a magyar „Cédrus” is a jelzés csupán a termék általános környezeti tulajdonságairól adott tájékoztatást.

A visszaélések és a fogyasztók korrekt tájékoztatása érdekében a jelzés ma már tartalmazza azt az ökológiai indokot is, melyre tekintettel a termék megkapta a logó használati jogát.

Az osztrák **Umweltzeichen** logót 1990-ben vezették be. Eddig 52 szigorú követelményeket támasztó minősítési irányelvet dolgoztak ki, a jelzés viselésének jogát 530 termék kapta meg. Külön irányelvet dolgoztak ki a turisztikai létesítményekre és az oktatási intézmények minősítésére - ahol a beszerzés, tisztítás, energiahasználat, víz/szennyvíz, konyha, étkezés, hulladék-gazdálkodás, berendezés stb. „környezetbarátságát” értékelik (eddig 170 szálláshely, illetve óó iskola kapta meg).

Az „**eurovirág**”, az Európai Unió által önállóan jegyzett környezetbarát védjegyet 1992-ben vezették be, a tagállamok akkori számának megfelelő csillagvirágszirommal. Az EU területén használható logót az egyes nemzeti védjegyeiktől függetlenül, de egymást kiegészítő, bonyolult eljárás keretében az egyes országokban arra kijelölt hivatalos szervek adományozzák. Irányelveket eddig 26 termékcsoportra dolgoztak ki és mintegy 250 termék nyerte el a minősítést.

Egyéb nemzetközileg használt iparági jelölések

A „**naturtextil**” 16 textilgyártó és importőr termékein használt jelölés. Csak 100 %-ban természetes alapanyagból készült termék kaphatja, tiltott a szintetikus eredetű színező és adalékanyagok felhasználása is. A logó használatának engedélyezésekor értékelik az alapanyag előállításának (az ültetvények művelésének ill. az

állattartásnak) biológiai jellemzőit, és a szállítás, feldolgozás ökológiai és szociális (!) vonatkozásait is. Az értékelésnél a TransFair-hez hasonlóan szociális szempontokat is figyelembe vesznek.

TransFair: ez a logó a „harmadik világ” országainak főleg élelmiszeripari termékein jelenik meg és azt jelzi, hogy a termék forgalmazói elfogadták és betartják a TransFair elveit. Célja, hogy a termelők, általában kisgazda szövetkezetek munka- és életkörülményeit javítsa a fejlődő országokban, ösztönözze a piacépés, jó minőségű termékek (gyümölcsök, bab, kávé, tea, csokoládé stb.) előállítására, azok ellenértékének tisztességes megfizetésére, a helyben felhasználandó, fenntartható fejlesztési alapok képzésére. Német központú egyesülés, elsősorban a közvetítőket kiiktató, hosszú távú kereskedelmi kapcsolatokat támogatja.

IFOAM: itt a logónál lényegesebb a mögötte álló szervezet, hiszen világszerte az IFOAM (International Federation of Organic Agriculture

Movements) koordinálja az ökológiai mezőgazdálkodást. A száz országban több mint 700 tagszervezetet magában foglaló szövetség közzéteszi a biotermékek minőségi irányelveit, szervezi a biogazdálkodó mozgalom tapasztalatcseréjét, ellátja képviselőit. Teljes jogú magyar tagszervezete a Biokultúra Egyesület és a Biokontroll Hungária Kht.

Ionizáló sugárral kezelt élelmiszer: elsősorban csírátlanítási, tartósítási céllal, külön engedély alapján az élelmiszereket megengedett dózissal ionizáló sugárral kezelhetik (szárított zöldségek, gyümölcsök, fűszerek, mazsola, burgonya, hagyma). Ez a kezelési eljárás több országban tiltott.

Az EU Magyarországhoz hasonlóan feltételekkel megengedi, de a csomagoláson szerepeltetni kell a „sugárkezelt” vagy az „ionizáló energiával kezelt” kifejezést és alkalmazható az ehhez rendszeresített (sajnos zöld színű) nemzetközi jel is. Irányadó jogszabály: 19/2004. (II.26.) FVM-ESzCsM-GKM sz. együttes rendelet.

Génkezelt élelmiszer: a „Géntechnológiával előállított összetevőt tartalmaz” feliratnak kell(ene) megjelennie mindazon termékek csomagolásán, amelyek génmódosított anyagból állnak, vagy részben ilyen összetevőt tartalmaznak.

A jelölésnek az összetevő pontos megnevezését is tartalmaznia kell. Mellőzhető a figyelmeztetés, ha az engedélyezett géntechnológiai szervezet nyomokban, 0,9 %-nál nem nagyobb mértékben fordul elő és elkerülhetetlen technológiai szennyeződésből ered. Irányadó jogszabály: 142/2004. (IX.30.) FVM-GKM sz. együttes rendelet

